

NAŠ GLAS

Glasilo javnih namještenika u kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca.

== Cijena u prodaji 1 K 50 fil ==

Naš Glas izlazi u tjednu svakog četvrtka.
Godišnja pretplata K 72.—
Polugodišnja „ 36.—
Četvrtgodišnja „ 18.—
Za inozemstvo dodati poštarinu. Oglasi po cjeniku.

== Цена у продаји 1 K 50 фил. ==

Наш Глас излази седмично сваког четвртка.
Годишња претплата K 72
Полугодишња „ 36
Четвртгодишња „ 18
За иновемство додати поштарину. Огласи по тарифи.

Uredništvo: Ljubljana, Rimska cesta št. 20/II. Rokopisov ne vrača, ako se ne priloži znak. Dopise v latinici in cirilici sprejema le podpisane in zadostno frankirane. Rokopise je pošiljati samo uredništvu v Ljubljani. Hrvatske in srbske dopise je pošiljati le potom organizaciji, ki so za vsebino odgovorne.

Upravništvo: Na naročila brez denarja se ne oziramo. Naročnina naj se pošlje po nakaznici oziroma položnici le v Ljubljano, Vodnikov trg št. 5/L. Tja je pošiljati tudi zbirke za naš tiskovni sklad.

Kako država stvara korupciju i partizanstvo.

Prečesto slušamo sa strane tužbe na korumpirano činovništvo, a gotovo nikad obrazloženje za podlogu ovakovih napadaja. U svakoj pšenici ima kukolja, pa će se i među činovništvom takvo naći, samo se pita, gdje je izvor tomu zlu? Odatle se ono hrani i zašto preotima sve veći mah? Prenosimo za našu širu javnost jedan odlomak „Obzorovog“ uvodnika od 16. kolovoza t. g., koji donosi odgovor na gornja pitanja i otvara još mračniju perspektivu za budućnost. Uz dosadanju materijalnu bijedu javlja se i moralna u obliku političke tiranije sažete u kratkom partizanskom razmišljanju. 9 : 7. (Parlamentarna zajednica prema demokratskom bloku.) Oživotvorenje ove namjere ne bi značilo ono amatersko politikanstvo, koje se kod nas od vafkada tjeralo bezazleno i dokono, kao kakav domaći obrt, već krutu borbu za opstanak, nemilosrdnu, bezobzirnu i podlu, koja bi korumpirala čitav narod. Uostalom evo članka, pa neka svatko sudi sam:

Zaludu se pojedine oblasti bore protiv liheve i korupcije, kad država sama diže u nedogled cijene i sila svoje namještenike na korupciju. U isti čas naime, kad se po višenjem poreza i željezničkih tarifa diže cijene svoj robi, u isti se čas nastavlja dosadana politika prema činovnicima i namještenicima države.

Što će na koncu preostati činovnicima koji u ovoj državi ne mogu da zasluže ni toliko, koliko zasluži posljednji nadničar? Ili ostaviti službu, ako loš mogu, ili korupcijom naći kakovo vrelo prihoda, da prehrani svoju obitelj. Dok se na carinari stvaraju milijunaši, dok posrednici služe kolosalne sume, dotle jedan mali činovnik dobiva onoliko u krunama, koliko onaj u dinarima, a oba žive u Zagrebu. Zar je podnosljiv ovaj sistem?

K tomu pridolazi novo ponizjenje — da će činovnici biti premješteni i unapređivani prema stranačkom ključu. To znači, da će činovnici morati začeti u stranački život i da će prema tome moći avanzirati. To znači uništavanje uprave. Ako ćemo u vojsku, u sudstvo, u upravu i u školstvo unášati stranački život i ako će se parlamentarci dogovarati, kako će prema ključu 9:7 namještatii činovnike, onda će biti jedina briga i časnika i činovnika, da pri-

stanu uz stranku, koja je na vladi, jer inače stradaju njihovi interesi. To je po našem shvaćanju balkanizacija uprave u punom smislu te riječi. Dok se tako s jedne strane činovnike upravo gura u stranačku borbu, dotle se svima, pa i sveučilišnim profesorima, ako nisu juristi, oduzima pravo glasa. Tko će onda doći u parlament. Zar sami odvjetnici? Imamo li mi toliko inteligencije, da možemo sebi tai luksuz dozvoliti?

Pitanje dakle financijalno, ekonomsko nije ovom krizom riješeno, nego je pogoršano, a pitanje upravno na najgorrem je putu. Osim toga ima još jedna točka u tom sporazumu, koja ide za tim, da konstituanta postane jedna obična unapred dogovorena formalnost. Zašto se onda obećavaju izbori za konstituantu, ako ta konstituanta nema drugo nego prihvatiti sporazum, kojeg je nekolicina političara udesila? Ima se naime prihvatiti nacrt ustava, na koji bi se sve stranke, koje udju u vladu, imale obvezati. I što onda, ako sve postojeće stranke ne će imati na konstituanti većinu, što se vrlo lako može dogoditi. Držimo, da je svim strankama jasno, da gube kolosalno pristaše u narodu, jer široki slojevi krive stranke, koje su na vladi, radi svega zla, koje se događa.

Veliki porezi, još veći troškovi i velika skupoća nisu preporuka za novo ministarstvo, koje trpi od istih nesoglasica kao i prije i koje će ih jedva za kratko vrijeme moći izgladiti. Jugoslavija je bogata na žitu na šumama i na svemu prirodnom blagu, samo je siromašna na ljudima, koji bi bili dorasli svojoj zadaći.“

9:7 ali balkanizacija.

Prav nedolžne se zde te številke 9 : 7. Če jim na pogledamo v srce in obisti, nam stopi pred oči njih usodepolni pomen — balkaniziranje naše skupne državne uprave. Uradniška mesta v državnih upravi se zasedeio v razmerju 9 : 7 t. j., kjer je nameščenih skupaj 9 uradnikov, ki so po mišljenju radikalci, klubaši, klerikalci, naj bo poleg njih nameščenih 7 uradnikov demokratičnega mišljenja. Z drugimi besedami: uradnikom ni treba več dokazati resnih sposobnosti za mesta, ki naj jih zastopajo, zadosti je članska izkaznica politične stranke. Čudna so pota narodnega predstavnštva. Že dve leti se javno nameščenstvo peha in bori za

dosego znosnejših in pravičnejših razmer v svojem staležu. Razmere so postale tako neznosne, da je na zadnjih uradniških shodih zadonel kot resen in poslednji memento: „Pojdimo na cesto!“ — „Združimo se z delavstvom!“ — „Pokažimo vladi zobe!“ V svoji brezupnosti preti uradništvo s štrajkom, izreka vladi nezaupanje, se zboljševikuje . . . in vlada? Meni da se uradništvu roga. Odvzema mu pasivno volilno pravico, izenačuje ga s potepuhij in norci ter kot višek se mu meče v obraz arabski številki: 9 : 7. Javni namješčenici ne samo da so državljani posebne vrste, s katerimi sme mogočna vlada postopati, kakor je postopal stari Rimljan s svojimi sužnji, ne samo, da je uradniku vzeta prva pravica državljanov, — uradniki ne smejo niti samostojno in značajno misliti: od vsakokratnega strankarskega prepričanja naj bo odvisna tudi njih usoda v službi!

Kaj bo posledica tem novim nameram naših premodrih vladalcev? V vladi se sedaj bje borba med demokrati in pripadniki parlamentarne zajednice. Prvi se čutijo slabejše nego poslednji in razmerje tej slabosti naj bi označevala formula 9 : 7 in ta formula naj bi se uveljavila pri nameščenju uradnikov, zaenkrat samo političnih uradnikov na višjih mestih. To je pogoji, ki ga je stavila demokratična grupa imejovani zajednici in ga je ta po mnogem cincanju končno sprejela. To razmerje naj se uveljavi — gotovo samo za sedaj — samo v Srbiji, Črnigori, Vojvodini in na Hrvatskem, Slovenija naj bo vsaj začasno obvarovana te nesreče. Kuga pa, ki se pojavlja s tem v naši — za sedaj samo „politični“ upravi, — se razširi in niti zdrava Slovenija, niti druge nepolitične panoge naše državne uprave se ne obvarujejo njenih bacilov, ako se enkrat vanje ugnezdi. Bali smo se nekda turške kuge, — sedaj nam preti druga kuga, ki bo uničujoče učinkovala na zdravem telesu naše mlade uprave.

Nevarnost je na pohodu in formula 9 : 7 nam napoveduje njeno skorajšnje uveljavljenje. Da se ta spaka za sedaj uveljavi samo pri višjih in političnih mestih, to je trik, slepilo, s katerim naj se zaslepé prizadeti uradniški sloji. V naravi je že tako, da se slabe navade prej in hitreje širijo nego dobre in moralne. Uradniški sloji so bili do sedaj kolikor toliko nepolitični izvrševalci zakona. Ta je bil za vse stranke enak in največja čednost uradnika je baš bila, da je mogel

uradovati po svoji vesti in zakonu nepristransko in nevplivano od katerekoli stranke.

Sedaj naj bo vse drugače. Cujus regio, illius religio! — so označevali srednjeveški mogotci. Kdor je na vladi, ta naj tudi zoblje oves iz vladinih jasli, — oznanjujejo v Beogradu, kdor ni naš, — temu knof! Pač lepe značaje ustvarijo iz takih uradniških pripadnikov! Vsakomur je ljubi kruhek na srcu. Iz najprepričanjšega demokrata naredi radikalca, iz socialista klerikalca; iz poštenega, odkritega moža hinavca in licemera; denuncijantstvo bo zopet razcvetelo, smeti bodo prišle na vrh itd. itd. — bedna Jugoslavija!

In naši predstavniki vse to — odobravajo; za tako reakcionarstvo so se celo ves mesec kujali in igrali slepe miši v najmlajši krizi! Razmere, ki vladajo v tem sušičnem predstavništvu, naj se po volji tega predstavnštva ovekovečijo v vsej državni upravi. Vse naj se balkanizira; vse dobro, kar je še v njej, naj se skrbno iztrebi in brezpogojno naj se upotrebi nova filozofsko-balkanska formula 9 : 7!

Ali je res treba trositi milijone za to družbo v narodnem predstavništvu? Neki hrvatski časopis je predstavnštvo imenoval „akcijsko družbo za upropaščanje Jugoslavije“. Mi državni uradniki ga lahko zovemo „Družbo za izstradanje in uničenje državnega nameščenstva in za balkanizacijo državnih uradov“. Po naših mislih bi pač v Beogradu na vladi zadoštoval en sam mož s polno pravico — pozijati vso Jugoslavijo. Bilo bi vsaj ceneje.

F. K.

Naša resolucija.

Suvišno je naglašivati simpatije vseh našeg javnog činovništva za korak, što su ga poduzeli naša braća i stališki istomišljenici Slovenci, a s njima ujedno i javni namještenici u Zagrebu. U svojoj resoluciji od 10. i 18. avg. zauzeli su se oni ponovno najenergичnije za ispunjenje zahtjeva, koji se mirne duše mogu nazvati životnim uvjetima činovništva. Otklonili su u jedno syaku odgovornost za sve, što bi moglo nastati, ako vlada ne udovolji iznesenim zahtjevima.

Iz tih riječi odsitjeva sva očajnost prilika javnog namještenika, koja bi iole sposobne državničke morala sklonuti na što brže uredjenje visećih pitanja i na materijalnu pomoć. Jer materijalni interesi činovnika su identični sa interesima države, a golemi dio činovništva pokazuje danas fazu propadanja. To je fakat, koji se jednom mora reći. Javni namještenik izvršuje zadaću, koja živo zasiieca u ekonomski ustroj države, a država mu ne daje plaću, koja bi bila u skladu sa radnim i životnim prilikama. Svatko je digao višinu svoje naplate na toliku mjeru, da mu odbacuje još i čistu dobit, samo činovnik nema ni toliko, da bi bio sit i dobro odieven. Trgovac, seljak, obrtnik, radnik, svaki se oteo briedi, samo činovnik je jedini plijen svih njih i nema nikakovog upliva u državi, u kojoj živi i za koju radi. Ovo, ne samo da je skrajna nepravda, nego nije ni politički, ni mudro. Jer države metode imaju svoje teške posledice, koje se redovno prekasno uvidljaju.

Uzmimo samo najeklatantniju: do svudno napuštanje državne službe i prelaz u unosna privatna zvanja. To je poja-

va, kojoj smo dnevni svjedoci i koja će državu ostaviti bez kvalificiranih radnika. Kuda to vodi, strašno je i zamisliti. Pa ako su se prije slobodni duhovi rugali nepreglednim lezijama raznih kancelarijskih generacija, osietit će doskora i veleposjednik i tvorničar i veletržac, što znači imati uredovnog posla s nekvalificiranim namještenikom, kolega će mu država u pomaničanju sposobnih sila na službu staviti.

Uzmimo slučaj kod zagrebačkog kotarskog suda, gdje je od prijašnjih dvanaest referenata ostalo u službi njih petorica. Od tih tri obolila, a posao ne samo, da je ostao jednako opsežan, nego se je postostručio. Kakvo tu može biti uredovanje? Prije se je općinstvo tužilo na polagano rješavanje podnesaka i prinisivalo to nepraktičnom sistemu kolania svakog spisa unutar kruga suvišnih dodjeljivanja ustupa i očitovanja, danas se svagdje nastoji posao urednostavniti, ali ga se ipak ne može svršiti, naprosto zato, jer nema radnih sila. Služiti državu je danas samo žrtva i tkovod ima prilike, da uskoči u slobodno zvanje, tai in obieručke prihvaća.

Da omalovažavanje činovničkog pitanja nanosi štetu državi je svakomu jasno, tko znade logično misliti. Pravedni socijalni život je temelj take državne tvorbe. Prema tome je slabljenje jednog staleža istovjetno sa slabljenjem jednog dijela narodnog organizma. U ovom slučaju onog dijela, koji je za napredak i razvitak države naivažniji, jer predstavlja narodnu inteligenciju.

Nikako nam nije namjera propovijedati klasnu borbu, ali je ipak pontzućće i do samu državu, da se nieno činovništvo mora osiećati kao ledini bezdušno iskorišćivani ambijenat.

S tih razloga osiećaju javni namještenici nepravdu i u stanovištu, što ga je narodno predstavnštvo zauzelo u pitanju pasivnog prava glasa. Oni ga traže samo zato, da si nutem aktivnog sudjelovanja u zakonodavnom radu osiguraju pripadajući javni socijalni ugled, koji im je uslijed nemara vlade gotovo već sasvim poništen. Duh vremena, u kojem će svaki narod morati zakoračiti novim, još neutrtim stazama, iziskuje suradnju čitave naše intelektualne elite, kako bismo se otehi opasnosti jednostranog mišljenja, što bi tu donijela sa sobom pretežno iuridička ideologija. Konačno to traži i sama socijalna ravnopravnost, koja ne dopušta, da se isključivo suca stavlja pred nastavnika, liječnika itd. Svako je zvanje zasobni nosioc tedne ideje, pa je za državno zakonodavno tijelo upravo neophodno potrebno, da usredotoči u sebi sve komponente duševne snage čitavog naroda.

Pitanje, hoće li činovnici sačinjavati stranku za sebe ili će ući u postojeće stranke, te se unutar njih organizirati kao činovničke grupe, ne bi smjelo ovdje u račun dolaziti. Činovnik je do danas već prošao toliku školu političke svijesti, te zna, da njegovi životni interesi ne oštećuju državu i da on ne smije izgubiti službu, ako se za njih bori.

Ulazak u postojeće stranke i svrstanje u grupe ne bi bilo povoljno ni do činovništvo, ni do stranke. To je kao tijelo u tijelu, pa s vremenom jedno drugome smeta. Osim toga donosi ovakov poredak neprogramatičnost, diferencirane političke metode, koje se redovno bezuspiješno primjenjuju, jer ih ima toliko, koliko je stra-

naka. Bez jedinstvenog programa i rada za stališke ciljeve može se desiti, da bi jedna grupa, vezana stranačkom disciplinom, skrštenih ruku i sasvim indiferentno gledala na napore, što ih čini za postizanje uspjeha činovničke grupe u drugoj stranci. Danas pako odvisi sve od metode vodstva a jasno je, da se borba za staleške ciljeve ne može voditi bez čvrste staleške falange. Svaka grupacija ima u sebi nešto provizornog, te nikako nije dorasla jedinstvenoj stranci sa jasno ocrtanim programom, kojoi unutarnji stvaralački momenat i kontinuitet određuje pravac prema vani. Perspektiva na rad sa tolikim brojem metoda, koliko je stranaka, odnosno grupa, oduje sama po sebi svu neplodnost takvog poduzeća, jer stranački se interesi konstantno ukrštavaju, promicanje staleških interesa naprotiv iziskuje dosljednost, neodstupanje, programatičnu djelatnost.

Samo jedinstvena kooperacija svih naših sila može oživotvoriti sve one etičke, moralne i materialne zasade, koje su uvjeti činovničkog života. Sve je to povezano kao karike jednog lanca, jer bez solidnih materijalnih prilika nema ni rada ni morala. Hoćemo li ukloniti ovo ili ono zlo, moramo prije svega ukloniti bitedu, to gnjezdo svihu zala. Borba dakle, što in savez javnih namještenika vodi u svakom pravcu za boljak svojih članova, svagda je utedno etična i moralna. Jer realizirati se ove težnje mogu samo stvaranjem socijalnih i ekonomskih reformi, koje uvietuju svaki napredak i za koje je potrebna suradnja svihu nas.

* — * (Zagreb):

Potreba socijalnog duha.

Začetak svakog napretka i razvitka leži u asocijaciji, jer je udružene sile mnogih mogu poduhvatiti posla, kolega se ni jedan čovjek ne može primiti sam; barem ne uspješno. Ovo spada u red starih istina, od kojih je dašto malo koristi, ako ih se samo teoretski prizna, a stvarno ne primjenjuje. Od države same ne može se očekivati sve; državna je socijalna politika šablonska, jednolično odsječena. Zato su tu organizacije, da kao dokaz svote životne snage donose inicijativu, da iznesu svestrano isnitane predloge, koje državna vlast ima tek da usvoji. — Kad bi tedno ovakvo udružjenje slušalo samo naloge odozgo, postalo bi zgoljni oblasni organ, a ne bi bilo više socijalna i staleška organizacija.

Danas, kad je rat sve razrušio, što je prava i zdrava socijalna politika u miru stvorila, potrebno je više no ikad takvo krenko socijalno okupljanje, u kojem se zajednički interesi promiču zatedničkom suradnjom. Živimo u prelazno doba iz patrijarhalne u privredno — ekonomsku epohu, stare seoske zadruge se ruše, a mlada gospodstva udružjenja nisu još prebolila dječju bolest medjusob. nadmetanja i izigravanja. Općenito se osieća nedostatni razvitak demokratske svijesti, koja je temelj i stieeg svih socijalnih organizacija. Osjećaj zajednice, briga sviiju za svaku pojedinu narodnu jedinicu, to je ledini put, kojim možemo naš narodni život reorganizirati i podići. Razne konzumne udruge preuzele su prvu inicijativu za ovakav rad i treba, da na tom putu ustraju, jer je socijalna skrb za one, koji tedva led-

vice pokrivalu potrebe svog kućanstva, prvi društveni zadatak.

Natuglednije mjesto između svih naših organiziranih građanskih saveza ide svakako savezu javnih namještenika već zato, što njegovi ciljevi ne vode samo do opskrbe politike, već prelaze preko nje sve do pregruća za opće ljudskim idealima. Prva mu je briga sasvim tim blagostanje i napredak njegovih članova, a to je ogromno još neizgrađeno polje na kojem se može dokumentirati prava socijalna savjest i demokratsko saosjećanje.

Mi nemamo još zajedničkih činovničkih domova, ni zajedničke menze, a ipak nas nevolja, koja se zove nestašica stanova i skupoća živežnih namirnica, te ugljena i drva. Prve rata nije u tom smjeru bilo ništa zamierna stvoreno. Jer mi smo premalo realni, preslabo praktični, da svojski podupremo neophodno potrebnu organizaciju, već se zadovoljavamo time, da naša materijalna pitanja teoretski obradimo i da onda nosao oko njih prepuštamo drugima. Posljedica ovog nehaja su prenatrpani stanovi, u kojima se na svu mjeru širi tuberkuloza i druge bolesti, a da i ne spomenemo kakav bi opseg zauzela jedina iznenađna opasna epidemija.

Činovnik, koji nemože izlaziti svojom plaćom, mora, ako i kako može, iznajmiti bolje i zračnije sobe svog stana, da onda sam sa svojom obitelji trune u tjesnoći i zagušljivosti najlošijih prostorija. Ako nema vlastitog doma, kao što se dešava svima, koji su premješteni, prisiljen je, da plaća bajoslavne cijene za stan, koji je kadikada negdje u podrumu, na tavanu ili na zloslasnoj periferiji grada. Činovnik s obitelji je u takvom slučaju upravo za požaliti, jer ne samo da svoju vlastitu diecu osjeća kao teret, već mora na vlastite oči gledati, kako se svi, pomnim uzgojem stečenih rezultata, gube u močvari neposrednih posljedica ratnih prilika i kako on sam sa svojom porodicom kao bezkućnik uslijed neljanja fizički i moralno propada.

Sve su to opće poznate stvari, koje imaju tu zlu stranu, da se onaj, koji ih dnevice gleda polagano na njih priučl, a onaj, koji ih snosi, danomice sve teže stradava. Vrijeme prolazi, a pomoći ni od kuda. Naša komunalna politika ne vodi račune o socijalnoj skrbi: ona si od vremena do vremena pravi propagandu s velikim skudocienim i u dogledno vrijeme nezvedljivim projektima, mjesto da se smesta lati posla. Ona se zanosi osnovama o vlastitom kamenolomu, velikim tvornicama oneka, o kubanil ogromnih šuma, izgradnji prometnih puteva i tako dalje, a činovništvo sito pregaranja i stradavanja hrpljnice napušta službu, jer ne može dočekati ostvarenje svih tih zračnih kula. Zar se ne bi naš velekapital mogao malo zainteresirati za gradnju činovničkih domova? Stvar je državne i komunalne politike, da takvom poduzeću ide u svakom pogledu na ruku i da ga u interesu javnih namještenika očuva od svih tereta. Djelotvorna snosivost je jedini izraz ljubavi za narod, sve ostalo su duke fraze. Riječ narod obuhvaća i pojam činovnika, ni on ne stoji izvan njega, ako već ne smije da stoji nad njim.

Isto je tako potrebno, da se javnim namještenicima i njihovom podmlatku učine pristupne sve živežne potrebšćine, koje su nužne za njihov razvitak i budućnost. Nismo li na svoje oči gledali dosta žalosnih pojava, što su nastale zbog nedo-

statne hrane? Bilo je doba, kada smo dnevice čitali u novinama, da će demokratski organizirana komunalna politika biti temelj našeg državnog organizma, ali smo se već imali dosta prilike uvjeriti, da skupoća ne jenjava, premda se pokazalo, da se iz vlastitog priroda možemo opskrbljivati. Navika posluha je minula, naredbe se obilaze. Uz propisane cijene se ne dobiva ništa ili loše stvari, a kad gosationičari dobe nalog, da snize cijene onda oni smanje i obroke. Pa sve, da toga i nije, činovnik s obitelji ne može podnijeti gostioničarske cijene, jer nisu udešene prema njegovom ekonomskom položaju. Organizirani građanski savezi morali će dakle i u toj stvari poći svojim putem, pa ako ga budu vrsno odabrali, pobijediti će njihova načela i u širem opsegu.

Zima je pred vratima, ogrjev je toliko skup, da će mnoge činovničke obitelji morati stegnuti domaće kućanstvo i poći u iskuhavanje na felo. Tako će se podvstručiti broj onih, koji već ledu po gostionama, jer nemaju pogodnosti vlastitog kućanstva. Sve to samo od sebe donosi potrebu otvaranja činovničke menze, u kojoj bi članovi saveza dobivali zdravu i tečnu hranu za umieren novac. Socijalni duh trebao bi, da nam olakša i ovo prisilno, nuždom izazvano koaliranje.

DRAGO VOJSKA (Ljubljana):

Na boj za našo pravdo!

V zadnjem času so začeli prihajati na dan glasovi o ustanovitvi lastne uradniške polit. organizacije. Tako čitamo v »N. Glasu« št. 31 pod gorenjim naslovom članek, ki je poln visokoletečih načrtov in obeta uradničtvu uspeh, ako si ustanovi lastno polit. organizacijo. Bila bi nadstrankarska in bi zastopala samo stanovske koristi uradništva. Članek je pisan v mladeniškem idealizmu in je treba priznati, da bi bilo uresničenje člankarjevih želja uspeh, kakršnega svet še ni doživel. Toda treba je stvar prijeti od druge strani in prepričamo se, da je tudi ta idealizem, kakor vsak drugi, izvedljiv samo na papirju in da delanskega uresničenja v doglednem času ne dočakamo.

Lepo bi bilo, ko bi imeli uradniki lastno politično organizacijo, v kateri bi bili združeni vsi javni nameščenci. Imeli bi svoje zastopnike v občinskih zastopih in državnem zboru, svoj dnevnik in skratka vse, kar je želja vseh idealistov, ki sodijo svet po sebi. Kako bi bilo, če vse to dosežemo in izpeljemo, o tem ni dvoma. A uresničenje teh naših želja je povsem nemogoče.

Javni nameščeneec je vsak — tudi največji idealist — pristaš ene ali druge stranke in tak dogleden čas še ostane. Med nami je zelo malo ljudi, ki bi se udiniali tej ali oni stranki samo na prigovarjanje, temveč so po večini strankariji iz prepričanja, drugi pa, ki niso iz prepričanja — in teh je malo — so iz kruhoborstva. Več kot dvomljivo je, da bi prvi, kakor drugi zanostili svojo politično stranko in stopili v vrsto uradniške stranke, kjer bi bili združeni vsi idealisti, a niti enega prepričanca.

Oni javni nameščenci, ki so iz prepričanja pristaši te ali one stranke, bi skušali zavesti tudi našo uradniško stranko v politično vodo svoje stranke, drugi pa bi hoteli imeti dobiček tudi od naše stranke, sicer bi se ji ne pridružili. Toda uradniška

stranka bi bila stranka revežev, od katere pač ne bi mogel nihče pričakovati kakkega dobička. Tako bi bila naša stranka mrtvoroieno dete, katero bi idealisti ob roistvu obikovali, materialisti pa bi jo zapustili brez solza in brez žalosti.

In posledica?

Ubila bi bila poleg politične uradniške organizacije tudi naša stanovska organizacija, ki je danes še nadstrankarska, kar oni, ki so pri krmilu komaj, že komaj vzdržujejo. Oni del javnih nameščencev, ki bi radi zanesli v našo stanovsko organizacijo politiko, bi v tem trenutku zanesli našo stanovsko organ. v politično smer, čemur bi se vsi idealisti ne mogli upreti.

To je prvi vzrok, da ustanovitev lastne politične stranke ni mogoča in ni oportunska.

Oglejmo pa si še tudi drug vzrok, ki ni nič manjši. Vsaka politična organizacija potrebuje denarja, in sicer veliko več, kakor stanovska. Brez denarja ne more imeti svojega glasila, brez denarja ni moč razviti potrebne agitacije, katero zahteva posebno novo ustvarjena, še nepoznana politična stranka. Mislim, da ni nikogar med nami, ki bi mogel trditi, da imamo dovolj denarja. Roko na srce in priznamo: »Naš Glas« komaj, komaj vzdržujemo, kako bi bilo torej s političnim našim dnevnikom? Sami bi ne mogli dosti prispevati, na stranke, ki imajo denar, pa bi se ne mogli obračati, saj bi bile vse te stranke naši sovražniki in bi ukrenile vse, da naš čimpreje zadavijo!

Torej tudi iz tega vzroka je ustanovitev lastne politične organizacije izključena, to se pravi, ustanovili bi jo lahko, a pokonali bi s tem trenutkom vse, kar smo do danes s težkim trudom ustvarili.

Ni pa s tem rečeno, da ne moremo tega vprašanja rešiti na način, ki bi nam prinesel uspeha.

Po mojem mnenju bi se to dalo doseči na sledeči način:

Strokovna organizacija bi se obrnila na politične stranke z zahtevo, da nam dajo gotovo število sigurnih mandatov, za katere bi mi imenovali svoje mandatarje. Ti bi morali brez ozira na svoje politično prepričanje zastopati gospodarske interese javnih nameščencev in bi bili podrejeni direktivam naše strokovne organizacije. Vsak naš mandatar bi moral podpisati reverz, s katerim se zaveže vedno zastopati samo naše gospodarske interese in bi se morala tudi stranka zavezati, da ga bode v tem slučaju podpirala. V političnem oziru bi bili naši mandatarji vezani na stranko, ki jim je dala mandat. Ako bi se mandatar teh navodil ne držal, bi imela strokovna organizacija pravico, vzeti mu mandat in imenov. namestnika.

To bi bila po mojem mnenju edina mogoča rešitev, ki bi uspela. S tem bi javni nameščenci imeli svoje zastopnike lahko v več strankah, oziroma v tisti, ki bi nam nudila največ sigurnih mandatov.

Na prvi pogled je morda tudi ta rešitev težko izpeljiva, toda na vsak način bi bil s tem korakom uspeh sigurnejši, ustanovitev lastne stranke pa je iz prej navedenih razlogov v doglednem času povsem nemogoča.

Za zadnji slučaj imamo že tudi dokaz v naših hrvatskih kolegih, ki so s tem korakom popolnoma uspeli.

Na vsak način je potrebno, da se tozadevna debata razvije in da smo pri prihodnjih volitvah pripravljeni.

Budjenje činovništva.

Shod u Ljubljani i zbor u Zagrebu iznijeli su na javu radosnu činjenicu, da se je svijest javnog namještenika razbudila i da je on voljan svoju sudbinu uzeti u vlastite ruke. Doba pasivnog poslušanja, u kojem se on pokoravao vlasti, kakva god ona bila i ma što zahtjevala, spada u prošlost. On danas sudi i osudjuje, zahtjeva ili odbija, on bira sam i dokazuje time slobodu svoje ličnosti. On je javni radnik i kao takav zna, da njegov rad osjetljivo tangira općenito moralno osjećanje, da se u njegovom socijalnom položaju odrazuje ugled države i da je on važan faktor, s kojim mjerodavni krugovi moraju računati. Posljedica svega toga jest, da on ne pristaje, da bude i nadalje zastupan, već želi, da svoje interese sam zastupa.

Previše je prozirna ta igra sa stanovite strane, koja javnom namješteniku poručuje, da je njegov položaj inkompatibilan sa položajem narodnog poslanika, i da je apsurdno pomišljati na osnutak samostalne partije, dok ga postojeće stranke milom i silom pozivaju u svoju sredinu. O toj je temi već mnogo pisano, ma da je zapravo stidno, da se u njoj uopće moraju riječi trošiti. Dokaz je to, da živimo na kritičnom prelazu iz političke u narodnu koncentraciju i da smo još uvijek samo na jeziku demokracije. Jer kako bi uopće moglo iskrnuti pitanje, ima li činovniku mjesta u parlamentu, kad bismo išli za tim, da nam narodno predstavništvo bude pravo stjecište svih komponenata našeg narodnog života, svih najboljih i najposobnijih energija Jugoslavije? Svaki stalež donosi sa sobom novu ideju, svoj zasebni mentalitet te predstavlja sastavni dio političkog organizma, što ga razumijevamo pod vladom. Demokratsko shvaćanje jest to, da je čovjek, sposoban za samostalan građanski rad, dorasao i javnom političkom radu.

Još je jedan fakat, koji govori za ulazak činovnika u parlament. Dandanas postaje sastav narodnih predstavništva sve lošiji. Ljudi visokih moralnih vrлина povlače se sa političkog poprišta, preostali je dio politički prononsiran ili kompromitiran. Među činovništvom ima naprotiv ljudi intaktnih, koji su po svojim sposobnostima upravo zvanj, da stupe u prve redove, i koji će kao zastupnici naroda dići njegov nivo ne samo u političkom i socijalnom, nego i u kulturnom pogledu. Kad bi naprotiv ovaj mladi parlamentarni element bio prisiljen rasplintati se u sitnem broju po raznim postojećim strankama, bio bi njegov upliv jednak ničtici, a rezultat bezuspješne djelatnosti jedino još veća zbrka i kaos u našem političkom životu.

Ideal demokratskih vremena je nadalje to, da svi državljani budu organizirani u svojim strankama. Činovništvo ima danas potpuno izradjen program svoga rada, koji za njega znači isto, što za svaku stranku znači njezin program, jednu socijalnu istinu. Bude li ono prinuđeno, da udje u postojeće stranke, morati će tu svoju spoznatu i prigrljenu istinu revidirati i kjaštriti samo, da je nekako dovede u sklad s mišlju vodiljom dotične stranke. To već znači kidanje, mrvljenje, neprogramatičan rad, neslobodu. Grupa ili pojedinac iz jedne stranke dolazio bi u sukob sa svojim programnim istomišljenikom u drugoj stranci, preslab za djelotvornu kritiku izazvao bi jedino konfuziju. Ostanu li činovništvo tako stranka za se-

be, potreban mu je list preko kojeg dnevno stavlja javnosti do znanja svoje namjere, kojim vrši kontrolu i kritiku, te se brine za krepku dnevnu duševnu hranu svojih članova istomišljenika. Stranka bez lista je kao čovjek nijem, kojemu su svezane ruke i noge. Ulazak u arenu javne borbe iziskuje oštro i spretno pero, napose onda, kad se ima na umu blagoslovni, konstruktivni rad.

Javni namještenici imaju upravo sada dosta razloga, da se prihvate akcije. Najavljeni sistem, kojim ih se kani kao nijemo krdo zatjerati u tor povremene vladine strane, degradirati na položaj socijalno iskorišćivanih nezadovoljnika, koje svatko može upotrijebiti u svoje protike, izazvati će osvješćenom javnom radniku rumen gnjeva na čelo. Bude li premeštavan po stranačkom ključu i unapredjen po milosti svog predpostavljenog, onda on uopće gubi pravo na svoj rad, na svoje čovječtvo, na svoje životne ideale. Onda on ne će biti drugo van komad tijela bez vlastite volje i snage. Šutjeti na sve znači odobravati i pokoravati se. Zato je potrebno, da se i posljednji među javnim namještenicima prene iz driemeža i da podupre akciju onih najvrijednijih, najposobnijih u svojim redovima; u radu oko zaštite prava ne smije nitko žaliti uloženi trud. On se vazda nagradjuje.

Jožef Zazula (Maribor):

Panem et circenses!

(Dalje.)

II.

Danes, ko se država utrjuje, pošaljalo tudi cene solidnejše; ostalo pa je med nami še nekaj elementov, katere je vojni in povojni čas obogatil in bi radi po vajenem receptu še dalje skubili svoje sodeželane. Temu se treba upreti in v prvi vrsti utrditi solidno ceno v prejšnjem poglavju naštetim potrebščinam.

Vse te potrebščine so med seboj v zvezi kakor figure na šahu: ako premakneš eno, se spremeni vsa situacija.

Slaba denarna vrednost je dvignila cene; te so pritiskale na delavce in druge stalne uslužbenke; posledica je bilo povznanje plač in ž njimi zvišanje premoga in železn. tarifov; ta dva pa sta zopet zadela živila in druge potrebščine, ki se dovažajo: moko, meso, usnje, oblačila.

Konec more narediti temu plesu samo država s solidno lastno valuto in modrimi uredbami ki bodo hkratu uravnavale medsebojno razmerje sedaj divje se pobijajočih cen. Ako tega ne stori takoj, se bo mreža pledla naprej. Drago življenje je namreč zvišalo tudi državni proračun, in ta je dvignil davke — štirikratno. In če upijejo razni »reveži« radi štirikratnega poviška, medtem ko so molčali tedaj, ko so cene dvigali sami pet, deset in petdesetkratno! Končno pa velja opomin tudi predstavnikom, ki bi v predstavništvu in odsekih ne smeli zagovarjati stranke, temveč stališče države: dandanes pa mora braniti valuta proračun in davke pred zbornico bolj kakor branijo predstavniki občinstvo pred navijalci cen.

Ker niso po vsej državi enakomerno porazdeljene potrebščine, jih mora ona sama enakomerno porazdeliti: pri nas je lesa v obilici, manjka pa moko; ob izlivu Save in Drave je v izobilju žita, a manj lesa. Premoga ima zahodni in južni del dovolj, primanjkuje pa ga severu in vzhodu; zato ima sever več industrije, vzhod več primernege sveta za sladkor in to razmerje treba izenačiti v strokovnem centralnem uradu. Na Dravi imamo, ob drugih vodah še dobimo električno silo za tovarne, na jugu pa imamo ob morju dolg pas železne rude, a nihče

je ne izrablja. Tudi tukaj bi morala država, in edino država izenačiti razmere tako, kakor jih izenačujejo Španija, Britanija in Belgija: Španija ima obilo železne rude, a ruda brez cenega premoga ne uspeva. Zato jo vozijo na Angleško in v Belgijo, kjer je mnogo premoga in se je ondi uprav radi tega razvila obširna industrija. Tudi plavži v Šklednju pri Trstu delajo s tujim blagom. Pri nas imamo v Dalmaciji premog, od Like tja do Črne gore pa širok pas železne rude, ki bi roko v roki delovale z mogočnimi železniki; ti pa bi zalagali ob električni sili naših voda tekoče tovarne. Enako ne manjka bakra za elektr. daljnovode, in se tudi še ne izkorišča.

Vse to mora oskrbeti država. Ako prepustimo delo spekulativnim Angležem ali Francozom, bomo ondi, kjer smo bili pod Nemci.

Izenačenje zemeljskih produktov po državi bo izenačevalo tudi cene po njej, to pa more storiti le objektivni faktor, kakoršen je ona sama, čije dolžnost je, enakomerno skrbeti za življenje in dohodke vsega prebivalstva in kar tudi lahko stori ob stvarni uredbi prevoznih tarifov, primerni carini, ki potrebne predmete v državi obrani, primanjkuje pa vanjo pušča.

Velike akcije za sajenje pese radi sladkorja, krompirja radi špirita, lanu radi lastnega platna more podvzeti le država z resnim, strokovno podkovanim in nepodkupljivim uradništvom. Seveda je treba uvesti v naše vrste več velikopoteznega, trgovskega duha in odpraviti omejene, v sto naredb in kompetenc ukovane birokratske nazore. Veljati mora sposobnost in ne študij, ne štatus!

Korist pese in lanu poznamo vsi: korist špirita pa moramo vzeti mesto petroleja (dokler ga pri nas ne najdemo) za motorje, ker bo ta vedno dražji, kajti njegova nahajališča so si na vsej zemlji že zasigurali Angleži. Seveda, so pač — Angleži!

III.

Nikjer se ne kaže naša žalostna odvisnost od inozemstva tako ludo, kakor pri obleki. Ker so tovarne pred 5—6 desetletji izpodrinile domače delo, se ga je ljudstvo popolnoma odvadilo; dandanes, ko je vsalnil inozemski vir, pa nam primanjkuje domače robe in nimamo tujega blaga. Za par nogavic plačati toliko kron, kolikor sme plačati preje vinarjev, je gotovo več kakor občutno.

Kdor torej med vojno in sedaj po vojni ni spoznal starega stavka, da mora vsaka država vse, ali ponajveč vse, kar sama potrebuje, tudi sama iz sebe pridobivati, ta nima v sebi niti trohe nacionalnega ekonomista in naj ostane na zapečku.

Važna in hvaležna naloga mlade Jugoslavije obstoji torej tudi v tem, da dvigne domače nogavičarstvo in prejštvo. Oboje se da in bi se bilo dalo že 1919. doseči z malimi stroški in s primerno organizacijo, najbolje na ta način, kakor se je delalo na bivšem Kranjskem (v Idriji) s čipkarstvom. Županstva naj bi se izjavila, kateri svet je primeren za lan; posestniki bi se obvezali, medtem pa se preskrbe kolovrati in statve; preko zime bi imeli že svoje platno iz lastne domače industrije. Ako se pa ustanovi tovarna, bi bilo toliko bolje, ker bi se predivo njej oddajalo.

Vse to pa mora storiti država in storila bi lahko s primerno majhnimi stroški. — Tovarne za manufakturo se pa, žal, ne morejo tako čez noč oživeti. Treba bi bilo najprej vvesti sajenje bombaža na ugodni slavonski ali macedonski zemlji, predivo samo pa oddajati tovarne na Čehoslovaško ali pa presaditi tovarne kot filijalke v naše kraje. Dokler v Porenju in na Francoskem ne pozidajo in ne popravijo razsutih industrijskih poslopj, imamo čas ustanoviti lastno manufakturo, — pozneje bi jo onemogočila konkurenca.

Da si v tem oziru nismo znali že dosedaj sami pomagati ob tako ugodni zemeljski legi, je već kakor žalostno!

Tudi tukaj mora poprijeti država in dosega bi to z majhnimi stroški; obdavnica oživljena industrija pa bi dajala lepe dohodke. Govorimo o narodni noši, ki pa je — iz tujega blaga! Delamo shode in obhode in vpljemo, da se nas sliši do neba, — tujec pa nosi naš težko prisluženi denar za tuje izdelke iz dežele. Hvaliti narodno nošo brez lastnega izdelka se mi zdi tako, kot bi hvalili gostilničarjevo vino — za svoj produkt, ko niti nimam vinograda.

IV.

Vrhu vseh neprilik se nam je vsililo še pomanjkanje stanovanj. Tudi tukaj pa se — največ samo vpilje; stanovanjski uradi so vpeljali pač nekoliko reda v vprašanje, četudi je njih posej jako nevhvaležen, niso pa segli vprašanju do dna, in tudi v tem slučaju nas more rešiti le država.

Njene akcije si ne predstavljam tako kakor nekateri, ki hočejo, naj država sama zida, kjer bi posamezniki imeli lepe zasluzke, drugi poceni stanovanja, diferenco bi pa plačal popolnoma neprizadeti davkoplačevalec. Država ni možna krava za razne spekulante in tudi ne zaščitnica ljudi, ki hočejo priti nalahko do cenenih stanovanj. Ako zidaš stavbo, potrebuješ v prvi vrsti opeko, cement, les in traverze. Tukaj mora poseči država vmes in skrbeti za dostopen material. Vsega imamo v državi dovolj, a je po teritoriju neprimerno razdeljeno; dolžnost vlade bi bila torej, omogočiti pridobivanje zgorajjih predmetov po primerni ceni.

Kako se pa dela dandanes? Kakorhitro podjetnik zapazi, da se bo rabila opeka, — jej dvigne ceno; pri železu — poskoči cena; lesa zmanjka in cement se mogoče celo izvaža. Na ta način se nam godi kakor lačnemu človeku, ki ima polno mizo jedi, pa mu jih sproti odnašajo, mesto da bi jih prinašali. Ne trdim, da je tako početje sleparsko na račun javnosti, — samo mislim si svoje —, pač na vem, da je pri takih razmerah skupno življenje v taki jedoti, kakor je država nestrpno, razburljivo, nesolidno in nezdravo. Tukaj bi s svojo avtoriteto poprijela vmes država z nezprosno uravnavanjem cen, še bolje pa, da si sama oskrbi potrebna izkoriščevališča.

Državnih gozdov je veliko, tudi državne zemlje, na kateri je dobra tlovrsta, ne manjka, lepo nahajališče cementa ob Idriji so nam zasedli Italijani, dobilo bi se pa tudi drugodi, težave bi bile le za traverze, ki pa niso tako neobhodno potrebne. Za apno nam pač ni treba skrbeti, saj hodimo po apnencu. — Vso akcijo pa bi moral voditi urad strokovnjakov, ne navadnih pisarničarjev.

(Dalje.)

Skupština javnih namještenika u Zagrebu.

Kao jeka sliodu javnih nameštencev v Ljubljani održana je dne 18. o. m. naša javna skupština u Zagrebu. Ista pitanja bila su i u nas u dnevnom redu i možemo reći, da je postignuta jednaka saglasnost kao i u Sloveniji. Skupštinu, zakazanu u 6 sati popodne, otvorio je u prisuću oblastnog izaslanika g. Vukovca predsjednik Saveza javnih namještenika dr. Benković. Pozdravivši prisutne, koji su se odazvali tolikom broju da je velika dvorana gradske vijećnice gotovo pretijesna bila, saopćio je u kratko, da je skupština sazvana za to, da se dozna za mišljenje i raspoloženje članova organizacije gledom na obećanu službenu pragmatiku, pasivno izborno pravo, na povišenje željezničkih tarifa i još uvijek neisplačene povišice beriva. Pozvao je članove, da ozbiljno i dostojno prosvjeduju protiv sistematikog ugrožavanja i gaženja njihovih interesa, jer je to jedini način, da svoje zahtjeve dovedu

do uvažavanja. Nije to akcija protiv vlade kao takove, već protiv sistema. Vlada nije nekakav apsolutni pojam, već samo jedan funkcionar, koji odstupajući predaje svoje agende drugomu. Činovništvo ne ide i nemožemo da ide protiv države, jer je ono samo njen sastavni dio. No baš poradi toga ima pravo tražiti, da se njegovom pitanju posveti barem isto toliko pažnje, kao agrarnom, radničkom, valutnom itd.

Iza toga je tajnik saveza g. Mlinarić referirao o svim zatezanjima, što li je službovna pragmatika doživila od ministarskog savjeta, zavrivši ovaj prikaz utvrđenjem porazne činjenice, da uza sve napore saveza nije bilo moguće svladati nehai vlade i postići bilo kakav rezultat. Buru negodovanja izazvala je napomena nacrt, što ga je izradio član državne kontrole Milutin Popović, koji, kako je poznato, ruši činovništvu i ono, što je dosada imalo, a ne daje mu u zamjenu ništa. Po njegovoj osnovi ukinuli bi se plaćevni razredi, automatsko promaknuće i kvalifikacija, a unapredjenje bi imalo uslijediti u opsegu, u kojem bi predpostavljeni htjeli, da priznađu sposobnosti pojedinog činovnika. Ovo bi iz javnog namještenika stvorilo žrtvu ili štrebera, u svakom slučaju bilo bi to na štetu države i društva.

Poslije ovog referenta progovorio je gradski zastupnik g. Nemet. On se osvrnuo na okolnost, što država ne udovoljuje svojim obvezama prema vlastitim namještenicima u onom opsegu, u kojem to čine privatni poslodavci prema svojim radnicima. Od činovnika se traži patrijotizam i odricanje, a ne daje mu se prava ni ondje, gdje to ne zasijeca u financije. Dokaz je tomu namjeravana uskraća pasivnog izbornog prava. (Povici: To je samo za fiskale, pope, i verižnikel)

Govornik nabacuje pitanja: Imadu li javni namještenici pravo za to? Zašto ga traže i zašto im ga ne dadu? On drži, da bi u demokratskoj državi morao vladati princip ravnopravnosti i liberalnosti, a ne kao što u nas de facto jest, da su u teoriji širokogrudni, a u praksi za prigušivanje. Djelatnost državnog organizma pozna se po činovničkom radu i zato je činovnik važan faktor. On jedini može državu dovesti do dobrobiti, i to ne samo radom u uredu, nego i radom u parlamentu. Vječne krize naših vlada pobudnju nepovjerenje u njihovu spremu i činovniku ne preostaje drugo, nego da se sam prene iz mrtvila i da traži promjenu svog socijalnog položaja. U parlament će on ući pod zaštitom imuniteta kao slobodni narodni poslanik, pa se tim putem zacijelo može za čitav stalež mnogo postići. Poznati, nedavno iznešeni protokol i onako traži, da činovnici idju u stranke i tamo istupe sa svojim zahtjevima. Neshvatljivo je, zašto bi javni namještenik pod presijom činio ono, što mu se iz vlastitog uvjerenja činiti ne dopušta. Potrebno je odlučno istupiti (Tako je! To valja!)

Nakon toga predsjednik otvara debatu. Prvi se javlja za riječ dr. Večerina. On drži, da se akcija činovnika nalazi na mrtvoj tačci radi pomanjkanja solidarnosti. Poštanska organizacija, primjerice, postigla je zamašnih uspjeha, jer stavlja svoje zahtjeve kolektivno. Mi se mrvimo umjesto, da snažno reagiramo na svaki izazov. Danas je svatko dužan, da se baci u vrtlog borbe, duševnim ljenivcima nema nigdje mjesta. Činovnici su najčišći i najsvijesniji demokratski elemenat, oni su uz narod i za narod, pa valja s njima računati. Pragmatika međutim stavlja u izgled nekakvo uređenje njihovih odnosa prema državi, a da i ne traži njihovu suradnju u tom poslu. On traži, da se sazove ponovna javna skupština, na koju imadu doći izaslanici svih pokrajinskih pododbora saveza i tu bi se imalo stvoriti pragmatiku i zahtjevati od vlade, da ju prihvati. Govornik traži nadalje, da se činovnicima bezuvjetno podijeli pasivno izborno pravo, jer oni sačinjavaju pomajveći dio onog kontingenta našeg naroda, koji je pismen

i prosvjetljen. Zato prije svega treba solidarnosti među činovnicima, koji se sami moraju prihvatiti krpanja poderane vreće naših državnih ministara. (Burni pljesak.) Odvratna je činjenica, da na skupštini manjkaju oni glavani i kaputlje iz susjednih palača, koji još i sad po starom Khuenovom receptu šeću po Tuškancu ili se zavlače u kavane, kad treba smiono istupiti za svoje pravo. Tužna je pako činjenica i to, da se susreću od dolaska oni, koji nisu uživali sreću više školske naobrazbe te nisu plasirani u činovne razrede, pa misle, da ovdje nema nikog, tko bi za njih digao glas. To je naš pravi činovnički proletarijat, kojega svakako treba privući, jer tek kad budu oni uz nas, onda će vlada respektirati činovničke zahtjeve. (Pljesak.) Kad bude solidarnosti i kolegijalnosti među vaskoltskim javnim namještenicima, onda će oni moći diktirati faktorima, koji danas još misle, da ih se boje. I sadanja vlada je pokazala svoju nespособnost. Ona ne dobiva kredita, da kupi brašna i ostali živež za svoje namještenike i da im ga onda preko zime prodaje uz pogodovne cijene, nego izvozi to naše blagostanje, a ostavlja bijedu u zemlji. Uz ovakav rad neće za par mjeseci dostajati ni oni doplatci, koje smo davno već tražili i do danas uzalud iščekivali. (Pljesak.) Govornik svršava apelom na prisutne, da djelaju na drugove, koji iz nehaja ne podupiru svoju organizaciju i da im razlože, da bez skupne djelatnosti neće ništa postići.

Nato ustaje g. tajnik Mlinarić i nadopunjuje svoj referat iskazom o koracima, što ih je Savez poduzeo za postignuće pogodovne vožnje na željeznici. Saslušanu izjavu ministarstva željeznica, da uslijed slabih financija ne može tu olakšicu dozvoliti, kritiziraju prisutni ironičnim povicima: Vrlo dobro! Za nas nema ničega! Govornik smatra za sada najvažnijim uređenje pragmatike, odnosno beriva i moralnog odnosa činovnika prema vlasti, te pasivno izborno pravo. Zatim počinje predlagati rezoluciju.

Za riječ se javlja banski savjetnik g. dr. Gojković te kaže, da bi trebalo pred skupštinu iznijeti nacrt pragmatike, da svi znadu, o čemu se radi. U nas je i onako uvriježen običaj, da se potajno ležu jaja i zato se često dešava, da se umjesto pileta izlegne kukavica. Činovništvo mora tačno znati, kakav će njegov odnos biti prema vladi i kakav će državna vlast imati spram njega. Moraju se dobiti garancije protiv progona, zaštita protiv denuncijanata. Činovnik je činovniku još i danas prvi neprijatelj i ne koristi nabijati po Khuenu, kad smo sami korumpirani. Ne treba nam pragmatike, koja nas djelomično ili nikako ne zadovoljava, već ih moramo stvoriti takovu, da će biti dobro i za nas i za našu djecu. Takve se stvari prihvaćaju na dugi niz godina, pa je svejedno, da li stupe na snagu par mjeseci ranije ili kasnije. Živimo u državi, koja se hvati, da čemo imati ustav, — pravo je dakle, da dobijemo i najmoderniju pragmatiku. Sve dotle će naše nastojanje ostati samo more lijepih riječi, a vlada će svaku rezoluciju staviti ad acta. Obrazovani smo i ne tražimo milosti. U interesu je države, da nas za dobar i pošten rad valjano plaća, a na nama je, da ne tražimo samo naša prava, već da naglasimo i naše dužnosti. Govornik kaže, da nije protiv pokreta, ali da je protiv neodlučnih metoda, kojima se provode i protiv rezolucije, jer one nisu drugo van govor kroz prozor. On traži, da se nešto poradi za zaštitu činovnika, koji imaju odraslu djecu za školu, te moraju seliti u puštu provinciju, dok kojekakovi protežirani mladići zauzimlju njihova mjesta u Zagrebu. Pravda je, čini se, davno umrla, a možda se nije nikad ni rodila. Činovniku treba zaštite protiv šikanacija, treba mu dobra pragmatika, a sve ostalo služi samo zato, da mu se glavnom premažu zubi. (Pljesak.)

Dr. Benković ustaje, te ukratko razlaže, što je Savez sve poduzeo oko izradbe pragmatike,

Poteškoća je u tome, što naši drugovi nemaju vremena, da se tom opsežnom radu temeljito posvete, a vlada neće, da verzirane ljude u tu svrhu na dopust stavi. Povrh toga financijske poteškoće nijesu dozvolile, da se taj posao svrši. U Sloveniji je međutim učinjeno sve, pa ipak nije vlada predloženi nacrt primila, jer činovničko pitanje nije uvršteno u njezin radni program. Vjerojatno, da se ni nova neće tako brzo prihvatiti pragmatike, pa će biti još dosta vremena, da zajedno sa Slovencima izradimo protupredlog.

Dr. Večerina traži, da se izabere odbor, koji će do određenog termina izraditi pragmatiku, i kaže, da se ono nekoliko potrebnih hiljada za nabavu literature mora naći.

Dr. Gojković precizira svoje stanovište konkretnim predlogom, prema kojemu je konačno redigirana prva tačka rezolucije tako, da se pragmatika ima stvoriti uz najširu suradnju organizacije javnih namještenika. On nadalje traži, da bi se izostavilo zahtjev političkog prava, jer da se organizaciji i onako sa stanovite strane podmeću mutni politički motivi. Pasivno izborno pravo je za njega glazba budućnosti. Činovnici su i onako više manje politički određeni, pa im je zaleđje njihova politička skupina. (Povici negodovanja i ogorčenja: Zato će nas i premješati po ključu 9 : 7! To bi značilo kapitulirati pred javnošću.)

Na to ustaje nadsavjetnik Schwarz. On ne podaje važnosti rezolucijama i misli, da se država ima sama starati za ispunjenje svojih obveza prema činovniku. Dvostrano obvezatni ugovor mora vrijediti ne samo u privatnom, nego i u javnom pravu. On se ne nadauspješni smatrati zastavu, koja je rad smrtni jednog druga izvješana na vijećnici, slučajnim ali kobnim predznakom za činovnički pothvat. Svakako misli, da treba izraditi pragmatiku i ustanoviti, što će se učiniti, ako se vlada ni ovog puta ne makne.

Dr. Čajkovac nije zato, da se izostavlja iz rezolucije pasus o izbornom pravu. Kukavština je ne tražiti svoje pravo! Narod ima pravo krojiti svoju sudbinu, a činovnici su narod. Tko će ravnati sudbinom države, ako ne oni, koji su se grijali na idealima znanosti, oni, koji su za razliku od narodnih pijavića altruiste, oni, koji su prava elita naroda? Sasvim je svejedno, što će nam lažna tko podmetnuti. Tu se radi o našem pravu i tu moramo biti svi solidarni.

Izvođač dr. Čajkovca podkrepljuje i dr. Benković, koji kaže, da je smiješno isključivati činovnika od pasivnog izbornog prava, kad ga se istodobno tjera u partizanstvo. A bilo bi upravo sablažljivo, kad bi se on sam protiv svog prava ograđio. (Skupština prima i ovu tačku rezolucije.)

Kod naredne tačke o zatraženoj i obećanoj povišici od 25 % (još od prosinca 1919.), koja je u Srbiji i Crnoj gori isplaćena, ustaje g. Sgurić, te opetuje riječi, što ih je svojedobno rekao ministru Lukiniću: U ustavnoj državi ne smije se ministar igrati sa svojim riječima. (Pijesak). Oni, koji su se lani borili za činovnička prava, znat će svoju dužnost i dalje.

U polemici glede povišenja željezničkih tarifa i poskupljenja ugljena sukobljuju se mnijenja dr. Gojkovića i nadinžinira Jóa. Prvi misli, da vlada nije moćna, udariti cijene ugljenu, a drugi dokazuje, da je to i te kako u njenoj vlasti. Visoki tarifi poskupljuju cijenu robe i to će činovnika baciti doskora u neiskazanu bijedu. Vlada može i mora regulirati cijene ugljenu. Time se ne traži ništa protuustavno ili nemoguće.

G. Gojković nadalje traži, da se u rezoluciji odustane od svake političke deklaracije i da se ne traži od parlamenta, da počini harakiri. — Dr. Jelašić obara ovaj prigovor, večeći, da se raspust parlamenta zahtijeva jedino zato, da na njegovo mjesto dodje sposobniji. (Odobranje.) Dr. Čajkovac i Petanjek misle, da doista nema mnogo smisla tražiti nešto od faktora, kojega se ne smatra sposobnim. Za eventualne posljedice, koje bi nastale, ako vlada ne udovolji stavljenim

zahtjevima, ne može nitko preuzeti odgovornost, jer dogodi li se što, ne bi odboru saveza preostalo drugo, van da demisionira. G. Schwarz misli, da bi ovakova prijetnja možda ipak koristila. Dr. Čajkovac naprotiv drži, da se mi nemamo prijetiti državi, dok joj se prijete vanjski neprijatelji, koji bi to iskorisćivali. Mi se ne ćemo prijetiti, nego ćemo državu prisiliti na ispunjenje naših zahtjeva. (Povici: Ako su to Slovenci uvrstili u rezoluciju, možemo i mi! Živili Slovenci!)

Prisutni glasuju za prijedlog dizanjem ruke i on se nadmoćnom većinom prihvaća. Predsjednik čita konačno redigiranu rezoluciju, koja se glasi:

1. Zahtijevamo od ministarskog savjeta, da ne stvara i narodnom predstavništvu ne predlaže nikaku osnovu zakona o pravima i dužnostima javnih namještenika u javnoj državnoj službi bez najšireg sudjelovanja javnih namještenika i njihovih organizacija.

2. Javni namještenici Hrvatske i Slavonije vide načelno u pasivnom pravu izbora jedini put, kojim će doći do svojih prava i pribaviti si primjeren socijalni položaj. Zato najenergičnije prosvjeduju protiv namu, da ih se isključi od pasivnog izbornog prava, dok ih se istodobno tjera u partizanstvo i pristajanje uz koju od političkih stranaka, da mogu biti namješteni i unapredjivani. — Ovakav postupak s javnim namještenicima je nepravedan i nedopustiv, pa se javni namještenici protiv njega najenergičnije ograđuju.

3. Zahtijevaju, da im se naredbom D. R. br. 66.398 dozvoljena 25 % povišica bezodvlačno isplati od svih dodataka doznačenih 1. decembra 1919. i to počevši od 1. juna 1920., jer obzirom na svendiljni porast skupoće neuvijaju, zašto bi ih se zapostavljalo drugovima u Srbiji i Crnoj Gori.

4. Protestiraju sa svom ogorčenošću protiv poskupljenju ugljena i željeznica, te odsudjuju unapred svaku vladu, koja bi pomoću velikokapitalističkih pothvata na bilo koji način štetno uplivala na njihovu životnu borbu, te traže ujedno, da im se dopita pogodovna vožnja na željeznicama, kako je to obećano riješenjem ministarstva saobraćaja od 26. aprila 1920, broj 13.802.

5. Izjavljuju otvoreno, da su vlada i narodno predstavništvo riješavali dosada njihove zahtjeve samo obećanjima, koja nisu nikada ili pak samo djelomice ispunili. Za to prema obim faktorima nemaju više povjerenja i zahtijevaju, da vlada u najkraćem roku raspíše izbore za konstituantu.

6. Otklanjaju svaku odgovornost za posljedice, koje bi nastale, ako vlada ne udovolji zahtjevima stavljenim pod tač. 1. do 4. ove rezolucije.

Iza jednoglasno prihvaćene rezolucije oslovio je predsjednik ponovno sakupljene te istaknuo, da se skupština i rezolucija imaju smatrati kao protest protiv sistema, javnosti i društva, koje je zastrpano u vladu i parlamentu i koje posvem zaboravlja na činovnika. Zbor je iznio mnoge razlike u mišljenju, što dokazuje, da se premalo sastajemo i premalo upoznajemo. Naše činovništvo nema još ni danas prave staleške svijesti te vidno zaostaje za onim u Sloveniji, pa i za samim manuelnim radnicima. U ovakovim prilikama je organizacija od deseterostruke potrebe.

Još uvijek ima drugova, koji ne će s nama, a ima ih dvije vrste: oni, koji su toliko nesvjesni svojeg rada, da se ne osudjuju tražiti prava, koja ih idu, i oni, koji su si otvorili druga vrela zarade, pa im više ne treba stališke borbe. Jedne i druge valja moralno pridieći, osvjestiti i u naše kolo uvesti. Nije dosta, da se samo pred zimu budimo, kad skupoća prijeti devalviranjem naših i onako kukavnih dohodaka. Moramo nastojati, da se u svakom pravcu podignemo, pa ako nas i građanska štampa prešućuje, naći ćemo puta da osnujemo svoj vlastiti dnevnik, koji će pružiti činovniku sve, što ga može interesirati i koji će ujedno zadržati i njegove interese. Takav bi pot-

hvat olakšao djelatnost osiguranja i osigurao dobrobit činovnika. Ujedno bi mu olakšao ulaz u parlament, gdje danas sjede ljudi, koji nisu potekli iz činovničkih redova. Na nama je, da tražimo naše pravo, jer tko ne traži ne dobi je. Na to je skupština zaključena.

Skupština se razišla povicima: Živio predsjednik!

Vestnik.

„Naš Glas“ životari. Ako ne bude među drugovima hrv. srp. zemalja više, daleko više interesa, morati će naše glasilo i namještenika u kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca prestati, da izlazi u hrv. srp. tekstu te će sa slovenskim tekstom služiti samo kao glasilo javnih namještenika u Sloveniji. Nerazumljiva je apatija među drugovima u Bosni, Hercegovini, Dalmaciji i Hrvatski za naše glasilo, koje donasa dosta hrv. srp. članaka. To je naš posljednji apel! Dakle drugovi, pretplatimo svi „N. G.“, sakupljajmo za tiskovni fond i pišimo u svoje glasilo!

Hrvatsko-srpski rukopisi za „N. Glas“ neka se pošiljaju samo Savezu i. u. u Zagrebu. Frankopanska ulica 2. Redakciona sekcija u Zagrebu vodi brigu, da je dostatno hrv. srp. materijala za svaki broj „N. G.“ te da su dopisi, članci i dr. stvarno i stilistički dobri. Zato ponovno molimo: šalžite hrv. srp. rukopise Savezu u Zagreb, a ne u Ljubljanu! Redakcija u Ljubljani prima samo slovenske rukopise.

Društvo financijske straže na Slovenskom. Na društveno prošno izdala je delegacija ministarstva financija u Ljubljani sledeće naredbo: Po § 6., 2. odstavek naredbe celokupne Narodne vlade SHS u Ljubljani z dne 12. decembra 1918, št. 201 (Ur. l. št. XXV. z dne 19. decembra 1918) se pri odmeri odškodnine za pohištvo povodom selitev državnih uslužbenec računih letna plaća „brez funkcijskih aktivitetnih in draginjskih doklad“. Doklade za respicijente in nadrespicijente fin. straže, kakor tudi starostne doklade moštva fin. straže vobče, ki tu niso izrečno izvzete, se torej vpoštevaljo pri odmeri odškodnine za pohištvo ravno tako, kakor osnovna plaća sama. Tuk. rač. oddelek prejme obenem nalog, da vse troškovnike moštva fin. straže, ki se tičejo od 1. novembra 1918 dalje izvršenih selitev in niso adjustirani v zgorajšnjem smislu, na zahtevo upravičencev readjustira. V to svrhu treba predložiti naknadne selilne troškovnike in v njih zaračunati še ne vplaćane diference. Selilne pristojbine za družino v kak drug kraj premeščenega uslužbenca fin. straže (in državnega uslužbenca sploh) se izplaćajo praviloma šele tedaj, ko se je družina na novi službeni kraj faktično preselila. V sedanjih izrednih razmerah je pa včasih nemogoče, da bi se družina uslužbenca takoj ali vsaj kmalu preselila ravno v kraj, kamor je premeščen, odnosno v njegovo bližnje okolico. Za take slučaje se odreja nastopno: Ako se je povodom premestitve uslužbenca njegova družina iz kraja njegovega prejšnjega službovanja sploh preselila, toda ne v kraj, kamor je premeščen, in to edino iz razloga, ker tam ni mogoče dobiti primernega stanovanja, se mu selilne pristojbine izplaćajo v izmeri, kakor bi se bil na novo službeno mesto preselil z vso družino. Troškovniku pa treba priložiti potrdilo pristojnega občinskega urada, da se je družina sploh

preselila in da za njo v kraju, kamor je uslužbenec premeščen, in v bližnji okolici ni in v doglednem času tudi ne bo primerne stanovanja na razpolago. Ako se je družina uslužbenca povodom njegove premestitve iz prejšnjega bivališča sicer preselila, a ne v kraj, kamor je premeščen, to pa ne radi pomanjkanja stanovanj v novem službenem kraju, ampak iz drugih razlogov (n. pr. ker tam ni primernih šol i. sl.), odloča delegacija v vsakem konkretnem slučaju posebej, ali naj se uslužbencu izplačajo selilne pristojbine tudi za družino ali ne. Dokler se družina v kak drug kraj premeščenega uslužbenca iz njegovega prejšnjega kraja sploh ne izseli, se mu za družino ne izplačajo nikake selilne pristojbine. Ako se izplačajo selilni stroški pred definitivno preselitvijo v novi službeni kraj premeščenca, odprde samoobsebi umevno vsako nadaljnje izplačilo; tudi podpore se samo iz tega naslova ne bodo nakazovale. Te določbe veljajo tudi za vse dosedanje na državne stroške izvršene premestitve. Uslužbenci naj svoje zahteve prijavijo z naknadnimi troškovniki. Tuk, računskemu oddelku se izda sočasno primeren nalog. Po § 16, 1. odst. pravilnika za fin. stražo iz leta 1907 ima v skupnih prostorih nastanjeno moštvo finančne straže (§ 13 pravilnika za fin. stražo) dobiti tudi potrebno pohištvo in posteljnake, kar pa osobito pri novo vzpostavljenih oddelkih fin. straže v največ slučajih danes še ni izvedljivo. Dokler to ni mogoče, se uslužbencem fin. straže, ki jim je odkazano skupno erarično stanovanje, a ne dobe na državne stroške nikakega pohištva, od aktivitetne doklade odtegne le polovica v § 22, točka 3. zadnji odstavek z naredbo bivšega c. kr. fin. ministrstva z dne 15. decembra 1908, št. 89696 (naredbenik št. 174) izpremenjenega pravilnika za fin. stražo **normiranega zneska** (torej mesto polovice aktivitetne doklade le četrtina, in mesto četrtine le osmina). Pri tem naj se oženjeni uslužbenci, ki stanujejo v eraričnih prostorih brez družin, smatrajo kot ne- oženjeni (seveda le, ako jim ni odkazano erarično stanovanje za družino). Ta izjemna udobnost velja za ves čas vzpostavitve novih oddelkov finančne straže sem, a je omejena le na one, ki še služijo pri finančni straži. Svoje zahteve za nazaj naj uslužbenci prijavijo službenim potom. O teh prijavah odloča pristojno fin. okr. ravnateljstvo, v čigar delokrog spada tudi odmera pripadajoče aktivitetne doklade za v bodoče.

Državna aprovizacija za češka činovnike. Prema vijesti češskog novinstva diglo je ministarstvo unutarnjih poslova za- jam za nabavu živeža u korist siromašnih slojeva pučanstva. U obzir je uzeto činovništvo in radništvo; za prve će razliku u cijeni plaćati država, a za privatne namještenike će deficit pokrivati njihovi službo- davci, odnosno privatna poduzeća. Suviš- no je spominjati koliko će blagodat ta vla- dina mjera značiti za činovništvo Češke, kad jednom pritisne zima i cijene poskuće. U nas, gdje državna uprava živi od kre- dita raznih poduzetnika, nije naravski očekivati ovakvu zdravu socijalnu i eko- nomsku politiku. Neznamo više, na koga da se obratimo, da li na centralnu ili na zemaljsku vladu; ova i ona prelazi mimo činovničke bijede ravnodušno kao mimo turskog groblja. A ipak bi trebalo, da se pobrinu barem za jeftinu nabavu brašna, masti, jaja i mlijeka, kako činovnički pomladak ne bi stradao. Mnogo se pripovi- jeda o potrebnici obnovi naroda, ali se

mało za nju radi. Isto tako bi se morao naći put za jeftinu nabavu ogrjevnog materijala i tkanina za rublje i odijelo. Kažu, da je kod nas ministar financija go- spodar situacije i da sve ovisi od njegove dobre volje. Ne može se reći, da je to sjano, ali kad i već jest tako, onda bi bilo dobro, da se uputi u poslovanje privatnih tvrtka, da se ondje nauči, kako se rentira namještenike dobro platiti i valjano op- skrbiti. U nas ima poduzeća, koja svojim radnicima bezprekidno dobavljaju živež uz nevjerovatnu nisku, predratnu cijenu, sami ga plaćaju po dnevnom kursu, i još bilježe izdašan čisti dobitak.

Društvo finančne straže na Sloven- skem. Člani se opozarjajo na tovariške sestanke v Dravogradu dne 5. septembra t. l. ob 13. uri ter v Vetrinju pri Celovcu dne 19. septembra t. l. ob 13. uri. Vabilo je priobčeno v „Našem Glasu“ št. 33. Vsi dopisi za društveno vodstvo naj se pošiljajo tajniku g. Petru Deržaju, pregled- niku v Stični na Dolenjskem. Izvzeti so le dopisi v blagajniških zadevah, ki naj se pošiljajo blagajniku g. Ivanu Kenda, pre- gledniku v Ljubljani, Ambrožev trg 3, I. nadstr. Vse izposojene knjige se imajo takoj vrniti. Oni tovariši, ki bi izposojenih knjig v 14 dneh ne vrnili, bodo v prihodnji okrožnici imenoma k vrnitvi pozvani.

Imenovanje sodno-pisarniških uradni- kov. Večkrat sem že bral, kolikokrat so sodni pisarniški uradniki napredovali po preobratu. Ker ni do sedaj še nihče te za- deve pojasnil, naj to razjasnim v našem glasilu. **Zadnja imenovanja so se vršila v sredi aprila 1918,** torej še pod rajnko Av- strijo. Od takrat naprej je imenovanje sploh zaspalo. Gospodje, ki so pustili po preobratu sami sebe kar tri- do štirikrat povišati, si menda izmislijo: Ti, mala para, vleci ali pa pogini! Dosegel si itak že več kot preveč. Po vseh pravilih bi se bila imela vršiti povišanja sodn. pisarn. urad- nikov v oktobru 1918 ali zadnji čas v aprilu 1919, toda nihče se ni pobrigal za to. Društvo sodno-pisarniških in zemlji- ško-knjižnih uradnikov je končno v za- četku leta 1920 po večkratnem dreganju prizadetih vendar enkrat sprožilo stvar. A poverjeništvu za pravosodje se ne gane. Tako nam teče lepo čas naprej. Za koliko smo že oškodovani pri dijatih radi tolike brezbriznosti? Koliko krp smo že poteg- nili iz naših raztrganih ogrinjal in koliko koščkov kruha so vzeli nam in našim se- stradašnim otrokom? Ali veste, gospoda? Menda ne, ker bi drugače imenovanja iz- vršili. Zahtevamo, da se vendar enkrat že izvrše imenovanja in sicer s činom od 1. marca 1919, ker druga doba se je ne- opravničeno in samovoljno podaljšala. Po- pravite nam krivico, ki ste jo zakrivali!

Željezničari u Austriji prilete štrajkom. Jed- va je austrijskoj vladi uspelo odvratiti od na- stavka štrajka poštansko-telegrafsko osoblje ti- me, što im je udovoljila, već sad opet željezni- čari prilete štrajkom u slučaju, da vlada ne ud- volji zahtjevima, što ih je postavila njihova or- ganizacija. Vlada u Austriji, kako vidimo, imade dosta okapanja sa svojim namješteništvom, koje je dobro organizovano i traži obezbjeđenje svog materijalnog položaja. Jugoslavenskoj vladi stav- ljaju također njeni namještenici zahtjeve, — no ona nehaže zato (momentano valjda zato, što je nemamo) ili bi i ona valjda htjela, da i neno namješteništvu poput austrijskog zauzme protiv- ne skroz agresivni borbeni stav, te tako iz- nudi od nje poštivanje njegovih zahtjeva?

„Samopomoć“ v Ljubljani prosí, da se zglase vsi člani, kateri še niso prejeli

v naši pisarni legitimacij in zadržnih pravil, vsaj do 4. septembra t. l. **Zaostala obroke deležev je plačati gotovo do 4. septembra 1920.** S člani, katerih deleži ne bodo do tega dne polno plačani, se bo po- stopalo po zadržnih pravilih čl. II. § 3, odst. 3. točka a.

Zajednica podvornika i službenika u Zagre- hu. Redovita odborska sjednica, obdržana 17. srpnja o. g. Zapisnik prošle sjednice nakom pročitanja bude primljen i ovjerovljen. **Blagajničko izvješće** sa prepisom o izdatku i primitku za mje- sec lipanj jest sravnjeno te je u redu pronadjeno, tako da sva ukupna imovina zajednice iznaša koncem lipnja 90.301 K 94 fil., što odbor prima do znanja. **Revizijonalno izvješće** suglasno sa bla- gajničkim prima se do znanja. Revizijonalni odbor ustanovio je, kako slijedi. 1. 6% Državne zajam- ne obveznice 82.000 kruna. 2. Uloženo u štedlo- nice na knjižice 7359 kr. 69 fil. 3. U ručnoj bla- ganji 942 kruna 25 fil. 4. Sveukupna imovina za- jednice 90.301 kruna 94 filira. Prigodom pregle- davanja knjiga sa ostalim računima osim manj- ka u ručnoj blagajni pronadjene u redu. Član Lovro Čabrajac se zahvaljuje na članstvu, pošto iztupa iz državne službe. Orga Uzelac javlja smrt sina Konstantina, koji da je od neprijateljske ruke poginuo. Podvornici, koji mole primiti u zajednicu, primaju se u zajednici kao redoviti članovi.

Za tiskovni sklad „Našega glasu“
so darovali meseca marca 1920 sledeći:

Konsum javnih činovnika i namještenika u Kladnju, Bosna nabral 479 K, neimenovani v Ljub- ljani 53 K, g. Rožić Vladko, Glina 48 K, g. Reis- ner Jože, Ljubljana 40 K, g. Bizjak Slavo, Ho- diše 27 K, g. Plivelic Josip, Zagreb 25 K, gg. De- hunja Rudolf, Žvan Anton, Borovlje, Zvirn Rajko, Maribor, Piškur Ladislav, Zagreb, Nikl Miro- slav, Nobun K., Varaždin, Hrast Ivan, Pretnar Fran, Šušteršič Anton, Reich Avgust, Kavčič Franc, Koleša Janez, Govekar Franc, dr. Zarnik Milutin, Ljubljana, po 20 K, uradništvo upravi- teljstva državne bolnice v Ljubljani 18 K, ga. Žnidaršič Friderik, Črnologar Ignacij, Novomesto po 17 K, g. Lochner Marica, Zagreb 15 K, gg. Babić Joso, Herschak Urban, Glina, po 14 K, g. Tokić Mijo, Maglaj, 12 K, g. Čubrilović Simo, Zagreb 11 K, gg. Mihelič Tomo, Božiček Franc, Makarović Roman, Novak Štefko, Dobrovičnik Martin, Hočevar Štefko, Vrhnika, Otrin Jakob, Verbič Josip, Arko Adolf, Prelovec Zorko, Pod- boj Alojzij, Mešek Joško, Rode Matija, Abulner Fran, Kuralt Josip, Milohinja Ivan, dr. Mühleisen Erik, Lunder Franc, Debevc Makso, Kosmač Feliks, Kozinc Branko, Jančigaj Franc, Babnik Viktor, Hafner Albina, Pogačnik Anica, Jereb Cilka, Koman Manica, Konjar Pavla, Otojac Beti, Waschte T., Bizjak Rožica, Potočnik A., Mehle Marija, Sodnik Marija, Palme Marija, Ojstriž Ana, Zemme Franja, Medved Franc, Plevnik Franc, Ljubljana, Kajfež Anton, Lož, Božič Ida, Pločice, Brinšek Stanko, Golob Josip, Bole Franc, Smit Dominik, Smuc Lojze, Job Štefan, Borovlje, Vra- belj Janko, Cerkovnik Janez, Kratner Franca, Kamnik, Gajšek Marija, Pečnik Cirila, Dobova, Romul Ivan, Velike Lašče, Kržič Ibrahim, Miroslavjevič Petar, Stanič Zvonimir, Kre- zučič Muh., Kuharski Gjuro, Maglaj, Hagenauer Zdenka, Grünwald Terezija, Sakač Matija, Ri- barič Milan, Lužar Ivanka, Hofman Pavla, Vam- bergar Vladimir, Majcen Vladimir, Koren Rudolf, Franič Josip, Pleteš Irena, Bračun Ludmila, Ma- kovac Josipina, Breber Pavla, Slavujevič Nikola, Cernovšek Micika, Skrnanc Maja, Stanković Blaž, Rožić Martin, Tomašič Josip, Bradič Stje- pan, Jagadiš Sgavka, Jurak Juro, Zagreb, Jaklič Josip, Cigoj Anton, Farlanis Ivan, Albanese Ni- kola, Bemegišemin Milan, Ragan Edvard, Punčnik Ivan, Borovnica, Krop Ivan, Framé Franc, Ste- pic Oton, Vidmar Ivan, Maribor, po 10 K, g. dr.

Malnarič Ignacij, Črnomelj 8 K 80 v, gg. Dojčinovič Gjuro, Zagreb, Lenasi Josip, Ljubljana, Vodopivec Anton, Maribor po 8 K, g. dr. Senekovič Bogumil, Ljubljana 7 K 20 v, gg. Cankl Drag., Jekter Franc, Zagreb, Primožič Martin, Jug Jaroslav, Oman Franc, Koch Oton, Hvala Ivan, Likar Ludovik, Senica Valentin, Zabrič Filip, Žnidaršič Franjo, Vrhnika, Šarlog Vjekoslav, Sarko Andrija, Francois Juraj, Glina, Zemljič Josip, Gabrič Albert, Rog. Slatina, Vuk Jakob, Rutnik Jakob, Veranič Justina, Lovec Josip, Černe Janko, Lorber Franc, Bohak Ivan, Copič Filip, Maribor, Niševičer Slavko, Hodiše, Kuterovac Mate, Jaska, Zajimović Asim, Maglaj, dr. Gaj Emil, dr. Vidmar Vladimir, Urlep Franc, Zupavc Andrej, Guarda Vaclav, inž. Kosmač Matej, inž. Sodnik Anton, dip. agr. Jamnik I., dr. Boštjančič Leopold, dr. Lukan Friderik, Bričič Matko, Tavčar Ivan, Marn Franc, Bezeg Ignac, Marfinko Ivan, Težun Albert, Mohorč Karol, Rupnik Anton, Osterc Anton, Tavčar Ciril, Jeraj Anuška, Jerob Amalija, Gregorc Marija, Ljubljana, Schmit Drago, Salomon Albert, Rugelj Anton, Trebnje, Ločičnik Vinko, Plištajn, Miklavčič Franc, Gorjup Ivan, Kostanjevec, Markulin Matija, Požega, Rant Franc, Živic Ferdinand, Borovnica, Lavar Ivan, Sudarevič Dragutin, Pavosevič Ivan, Zlonoga Petar, Sl. Šamac, po 7 K, gg. Arapčič Nurud, Maglaj, Winder Stanko, Maričič Marijana, Špehar Zorka, Majcen Josip, Cyenk Gjuro, Derko Josip, Bračević Gjuro, Trest Ivan, Santolič Mijo, Mlinarič Mijo, Kuhar Aleksa, Premužič Anton, Zagreb, Heufel Terezija, Vodmaš, po 6 K, gg. Fabjani Vladimir, Kamenšek Josip, Perger Ivan, Rog. Slatina, Drobnič Franc, Furlan Ivan, Farasin Ivan, Gnjezda Franc, Gvardijančič Ivan, Grmek Ivan, Kukar Franc, Kostanjevec Franc, Kuralt Franc, Lukežič Franc, Majcen Josip, Metlikovič Ivan, Miška Viktor, Mer-

kužič Andrej, Ojseka Josip, Pungertič Andrej, Renčelj Alojzij, Rupnik Anton, Slokar Jakob, Stare Franc, Štok Anton, Špiler Alojzij, Turšič Leopold, Tršinar Leopold, Vidmar Franc, Verbič Franc, Zilmond Alojzij, Lož, Jelen Franc, Kostnikar Franc, Polanec Josip, Tušnik Jurij, Završnik Franc, Rezar Ivan, Bole Ivan, Spodnji Dravograd, Kuntarič Janko, Kuntarič Zofka, Hodiše, Penca Anton, Trebnje, Janežič Gustav, Pinterič L., Vreč Anton, Krnek Jože, Skelec Fr., Klobasa Anton, Sv. Benedikt v Slov. Goricah, Kovačič Nikola, Brezak Vladislav, Zagreb, Gogala Valentin, Strlekar Milan, Peruzzi Ivo, Josin Mano, Jeruc Viktor, Elsner Ivan, Jagodic Anton, Del Cott Anton, Mlakar Mirko, Kuntarič J., Zadnik Marija, Torkar Janko, Bizjak Ivan, Debevc Leja, Miklavžič Pavlina, Železnikar Ana, Ljubljana, Volzhauscheg Ivan, Železniki, Razbornik Blaž, Moste, Štor Ivan, Vodmat, po 5 K. — Gg. Stopar Luka, Bartolič Josip, Glina, Hubmajer Mica, Obradič Sadik, Ezgeta Pero, Maglaj, Kussel Fr., Trebnje, Novak Ivan, Dole pri Litiji, Gaberšek Franc, Strmečki Makso, Hojan Janko, Ljubljana, Simončič Stjepan, Orehovo, Ažman Karol, Železniki, Rusjan Anton, Vodmat, Milašinović Stjepan, Zagreb, po 4 K. — Gg. Turk Ivan, Gabrič Rafael, Granda Rudolf, Železniki, po 3 K 15 v. — Gg. Oblak Marija, Verhunc Simon, Ljubljana, Frančič Vid, Trebnje, Čolak Zora, Zagreb, Herga-Benedičič - Rujan, Moste, po 3 K. — Gg. Urbančič Franc, Velikonja Matko, Gregorc Josip, Železniki, po 2 K 15 h.

Listnica upravnštva.

Gg. javni namještenici suda Perušič:
Izvolite nam sporočiti imena onih, ki so vplačali poslano svoto 144 K, kakor tudi koliko je

vplačal posameznik. Brez teh podatkov ne vemo, komu naj vključimo in koliko, ker je pri sodu več pretplatnikov. Gg. Baš. in Žar. smo redno poslali vse številke.

Drugovi, pohajajte samo one kavane i gostione, koje drže „Naš Glas“.

Zahvala.

Za vse ustne in pismene izraze sočutja, za tako obilo poklonjeno cvetje ter mnogobrojno udeležbo pri pogrebu najine ljubljene

Anice

izrekamo najiskrenejšo zahvalo posebno ustanovalcem hiše, sodnemu osebju, sorodnikom, prijateljem in znancem.

Ljubljana, dne 22. avg. 1920.

Leopold in Marijanca Primožič.

KROJAŠTVO

FRAN IGLIČ

Ljubljana, Kolodvorska ul. 28,

preje v Trstu.

Izdelovanje oblek za gospode, otroke in uniforme. Za dame po najnovejšem modernem kroju.

Lastna zaloga modnega blaga.

Uradnikom znaten popust!

Drogerija „ADRIJA“
Fotomanufaktura
Parfumerija
B. Čvančara
Ljubljana, Šelenburgova ul. 5.

Prva ugoslovanska zlatarska delavnica
Alojzij Fuchs — Šelenburgova ul. 6.
Kupujem staro **zlato in srebro** po najvišjih cenah, priporočam veliko zalogo zlatnine, srebrnine, ur, briljantov itd. — Vsa popravila in nova dale se izvršujejo v lastni delavnici točno in solidno. — Kupujem staro zlato in srebro, istotako briljante in diamante.
20—3

Važno za uradnike!!

VZAJEMNO PODPORNHO DRUŠTVO V LJUBLJANI R. Z. Z. O. J.
Kongresni trg št. 19.

dovoljnje ranžijska posojila; na te opozarjamo zlasti one uradnike, ki imajo dolgove v Nemški-Avstriji. Ti si s takojšnjo poravnavo dolgov lahko veliko pridobe na valuti. Vso tozadevno transakcijo izvede zadruga sama in sicer brezplačno in le proti povrnitvi naraslih stroškov. — Prospekti na razpolago!

Naročajte in širite „Naš Glas“!

17—3

Priporoča se tvrdka 4—6

Jos. Petelinec

trgovina z galanterijskim in modnim blagom, zaloga šivalnih strojev in njih posameznih delov.

Ljubljana, Sv. Petra n. 7.

Drogerija „**I. C. Kotar**,
Ljubljana,
Wolfova ul. 3. Fotomanufaktura

3—6

Modni salon
Stuchly - Maške
LJUBLJANA,

Zidovska ul. 3,

Dvorski trg 1.

Priporočamo veliko izbiro najnovejših svilenih klobukov, čepic in slamnikov za dame in deklice.

Popravila točno in ceno.

Žalni klobuki vedno v zalogi.